

Sygn. akt

III AUa 1432/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **14 kwietnia 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera (spr.) SSA Marta Pańczyk-Kujawska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **3 kwietnia 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **Z. D.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **1 października 2013 r.** sygn. akt **III U 811/13**

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 21 maja 2013 r. w ten sposób, że przyznaje Z. D. prawo do emerytury począwszy od dnia 21 maja 2013 r.

Sygn. akt III AUa 1432/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21.05.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. po rozpoznaniu wniosku Z. D. z dnia 22.04.2013 r. odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury w obniżonym wieku. Jako podstawę decyzji organ

rentowy wskazał ustawę z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz.43 ze zm.)

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że zgodnie z art. 184 w/w ustawy prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonej urodzonej po dniu 31.12.1948 r., jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnęła wiek 55 lat,
- nie przystąpiła do Otwartego Funduszu Emerytalnego,
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 01.01.1999 r. osiągnęła okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 20 lat dla kobiet, w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat. Ponadto zgodnie z art. 184 w związku z art. 39 ustawy emerytalno - rentowej – ubezpieczony urodzony po dniu 31.12.1948 r., który nie spełnia warunków wymaganych do uzyskania emerytury górniczej, lecz posiada co najmniej 5 letni okres pracy górniczej (na dzień 1.01.1999 r.), wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalni siarki oraz w kopalniach otworowych siarki – może skorzystać z możliwości skrócenia powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego o 6 miesięcy za każdy rok takiej pracy, nie więcej jak o 15 lat.

Organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni nie udowodniła co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. ZUS nie uznał okresu zatrudnienia od dnia 1.10.1978 r. do dnia 31.12.1988 r. w Przedsiębiorstwie (...) (...) w R. jako pracy górniczej, ponieważ okres nie został w sposób wymagany i wystarczająco udokumentowany na podstawie obowiązującego do dnia 1.09.1994 r. dekretu z dnia 6.05.1953 r. Prawo górnicze. Organ rentowy wskazał, że przedsiębiorstwo (...) R. nie zostało zaliczone przez (...) do zakładów górniczych wykonujących roboty górnicze, bowiem wykonywało prace geodezyjno – kartograficzne związane z całoroczną obsługą geodezyjno – kartograficzną Kopalni (...) - a zatem nie wykonywało robót górniczych.

Przyjęto za udowodniony na dzień 01.01.1999 r. ogólny staż pracy w wymiarze 20 lat, 5 miesięcy i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Od powyższej decyzji w dniu 10.06.2013 r. odwołanie złożyła wnioskodawczyni twierdząc, że jest dla niej krzywdząca. Podała, że w okresie od dnia 1.10.1978 r. do 31.12.1988 r. wykonywała pracę górniczą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bez względu na pogodę. Wyjaśniła, że jej praca polegała na wykonywaniu pomiaru na polach górniczych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu wyrokiem z dnia 1 października 2013 r. oddalił odwołanie Z. D..

Sąd wskazał w pierwszej kolejności, iż Z. D. urodziła się w dniu (...) Na dzień 1.01.1999 r. udowodniła ogólny staż pracy w wymiarze 20 lat, 5 miesięcy i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych i jest to okoliczność bezsporna. Ponadto bezsporne jest, że wnioskodawczyni jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego i złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Z ustaleń Sądu wynika, że w okresie od 1.08.1978 r. do 30.06.2012 r. Z. D. zatrudniona była w Przedsiębiorstwie (...) w R. na stanowisku geodety. Od dnia 4.09.2012 r. jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w T.. Odwołującej przyznano świadczenie od dnia 12.09.2012 r. do dnia 11.09.2013 r. Wnioskodawczyni za okres pracy w Przedsiębiorstwie (...) S. A. otrzymała świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, z którego wynika,

że w okresie od 1.10.1978 r. do 31.12.1988 r. wykonywała pracę w szczególnych warunkach tj. pracę górniczą na stanowisku pomiarowy na polach górniczych w Kopalni (...), wykonując pomiary w zakresie miernictwa górniczego.

Dalej Sąd wskazał na zeznania świadków którzy pracowali razem z wnioskodawczynią w Przedsiębiorstwie (...) S. A. w R.. Wynika z nich, że wnioskodawczyni w latach 1978 – 1988 wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę geodety mierniczego na polach górniczych w Kopalni (...). Świadek zeznał, że wnioskodawczyni nie wykonywała żadnych pomiarów poza pomiarami w Kopalni (...) oraz nie wykonywała żadnych czynności biurowych. Natomiast w późniejszym okresie wnioskodawczyni przeszła do prac kameralnych (biurowych) w T..

Dokonując oceny prawnej sprawy Sąd powołał art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i wskazał, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. na dzień 1 stycznia 1999r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Okres składkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy wynosi dla kobiety 20 lat. Odnośnie natomiast przepisów dotychczasowych, które regulowały prawo do nabycia świadczenia emerytalnego przez kobietę w wieku niższym niż 60 lat w związku z wykonywaniem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, te przepisy to przede wszystkim Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z treścią art. 39 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonemu urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949 r., spełniającemu warunek określony w art. 27 ust. 1 pkt 2 i niespełniającemu warunków wymaganych do uzyskania górniczej emerytury na podstawie art. 50a, który ma co najmniej 5 lat:

- 1) pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, albo
- 2) pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego oraz w kopalniach otworowych siarki

-wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ust. 2 i 3, obniża się o 6 miesięcy za każdy rok takiej pracy, nie więcej jednak niż o 15 lat.

Zgodnie z treścią art. 24 ustawy emerytalno – rentowej, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184, z kolei ust. 1a pkt 23 wskazuje, że wiek emerytalny dla kobiet urodzonych w okresie od dnia 01.04.1958 do dnia 30.06.1958r. wynosi 61 lat i 10 miesięcy.

W realiach przedmiotowej sprawy przypadek wnioskodawczyni należy oceniać przez pryzmat spełnienia przesłanek z art. 24 i 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 poz. 1227). Warunkiem uzyskania prawa do emerytury w świetle tych przepisów jest osiągnięcie wieku emerytalnego określonego w art. 24, posiadanie 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz 15 lat pracy w warunkach szczególnych, przed dniem 1 stycznia 1999 r. Warunek nie przystąpienia do OFE może nastąpić po 31.12.2008 r.

Sąd wskazał, że bezspornym jest, iż wnioskodawczyni na dzień 1.01.1999 r. wykazała ponad 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych, jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego i złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa. Spór dotyczy natomiast kwestii czy odwołująca osiągnęła obniżony wiek emerytalny ze względu na pracę górniczą. Skarżąca nie podnosiła bowiem, że najmniej 15 lat pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych przed 1.01.1999 r. W ocenie Sądu wyniki przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego pozwalają na stwierdzenie, że nie spełniła ona warunku osiągnięcia wieku emerytalnego.

W dniu 1.01.2013r. weszła w życie ustawa z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 6 czerwca 2012 r.). Powyższa nowelizacja w art. 22 wyraźnie wskazywała, iż wchodzi w życie w całości w dniu 01.01.2013r. Nowelizacja ta istotnie zmieniła wymagany wiek emerytalny przez zmianę wyżej powołanego przepisu art. 24 ustawy emerytalno rentowej. W ocenie Sądu należało zwrócić uwagę, iż wnioskodawczyni złożyła wniosek o emeryturę w dniu 22.04.2013r. tj. ponad 4 miesiące po wejściu w życie przepisów nowelizujących ustawę emerytalno rentową, tak więc w pełni podlegała tym zmianom. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 24 ustawy emerytalno – rentowej wymagany wiek emerytalny wnioskodawczyni wynosił 61 lat i 10 miesięcy.

W takim stanie rzeczy wnioskodawczyni nie spełnia warunku posiadania wieku emerytalnego. Nawet gdyby przyjąć, iż wnioskodawczyni wykonywała prace górnicze od dnia 1.10.1978r. do dnia 31.12.1988 r. tj. 10 lat i 3 miesiące w Przedsiębiorstwie (...), to z kolei zgodnie z wyżej powołanym art. 39 ustawy emerytalno - rentowej przysługiwało by odwołującej obniżenie wieku emerytalnego o 5 lat. Wraz z zastosowaniem obniżenia wieku emerytalnego wnioskodawczyni najwcześniej mogła by nabyć ewentualne uprawnienia w dniu 21.03.2015 r.

Reasumując Sąd I instancji stwierdził, iż zebrane w sprawie dowody nie pozwalają na stwierdzenie, aby wnioskodawczyni osiągnęła wymagany obniżony wiek emerytalny. Odwołująca się nie spełniła tej przesłanki z art. 184 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 24 ust 1a ustawy emerytalno - rentowej, mianowicie nie osiągnęła 61 lat i 10 miesięcy życia lub uwzględniając art. 39 ustawy emerytalno – rentowej 56 lat i 10 miesięcy życia. W tym stanie rzeczy decyzja organu rentowego była prawidłowa. Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł o oddaleniu odwołania.

Powyższy wyrok apelacją zaskarżyła wnioskodawczyni, która wniosła o jego zmianę i przyznanie jej prawa do emerytury. Podniosła, że z uwagi na treść art. 39 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS obniżeniu ulega wiek z 60 lat dla kobiet. Tym samym jej wiek emerytalny z uwagi na jej pracę górniczą wykonywana przez 10 lat winien ulec obniżeniu do 55 lat i spełnia wszystkie przesłanki przyznania jej prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni jest uzasadniona i skutkuje zmianę zaskarżonego wyroku i przyznaniem jej prawa do emerytury w związku ze spełnieniem przesłanek z art. 184 w zw. z art. 39 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Słuszny jest bowiem zarzut podnoszony przez apelującą , iż spełniła ona wszystkie przesłanki do dochodzonego świadczenia, a w szczególności warunek wieku 55 lat, które ukończyła w dniu(...)

Jak słusznie przyjął Sąd I instancja bezspornym jest, iż na dzień 1.01.1999r. Z. D. wykazała ponad 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych, jest członkiem OFE i złożyła wniosek o przekazanie środków tam zgromadzonych na dochody budżetu państwa. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, nie podziela zaś oceny prawnej dokonanej przez ten Sąd.

Wbrew stanowisku Sądu I instancji, przypadku wnioskodawczyni nie należy rozpatrywać przez pryzmat art. 184 i 24 cyt. ustawy, lecz oceniać w świetle art. 184 i 39 ustawy emerytalno – rentowej. Te zaś pozwalają na przyznanie emerytury osobie urodzonej po 31.12.1948 , jeżeli na dzień 1.01.1999r. spełniła warunki z art. 184 ustawy tj. w przypadku kobiety m. inn. okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 20 lat. Emerytura przysługuje kobiecie po

osiągnięciu wieku przewidzianego m.in. w art. 32 czy 39 ustawy , te ostatecznie zaś przepisy odsyłają do wieku 60 lat (art.39 ustawy powołuje się na wiek 60 lat określony w art. 27 pkt. 1 ustawy) co słusznie podnosi apelująca.

Tak więc niesłuszne jest stanowisko Sądu I instancji, iż wobec wnioskodawczynie wiek emerytalny może ulec obniżeniu o 5 lat , od wieku określonego w art. 24 ustawy.

Jednocześnie poza sporem jest, iż jak ustalił Sąd Okręgowy, wnioskodawczynie w okresie od 1.10.1978 – 31.12.1988 będąc zatrudniona w (...) SA stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę górniczą na stanowisku pomiarowy na polach górniczych w Kopalni (...) ”J.”, wykonując pomiary w zakresie miernictwa górniczego.

Z tytułu powyższego zatrudnienia wnioskodawczynie otrzymała świadectwo pracy w szczególnych warunkach. Jednocześnie, jak wynika z pisma Przedsiębiorstwa (...)SA, jako następcy prawnego, do 1994r. Przedsiębiorstwo realizowało roboty na rzecz Kopalni (...)w M.i J.- na podstawie decyzji organu nadzoru górniczego, dopiero zaś od tej daty na podstawie umów zawieranych z właściwą kopalnią (k. 31 akt rentowych).

Tym samym, należy przyjąć, że wnioskodawczynie wykazała, iż wykonywała pracę górniczą określoną w art. 50 c ust.1 pkt.4 cyt. ustawy, co przy obniżeniu wieku, w myśl art. 39 pkt 2 tej ustawy powoduje, iż na dzień 21.05.2013r. spełniła wszystkie przesłanki do nabycia prawa do emerytury, w tym warunek posiadania wieku 55 lat.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności Sąd Apelacyjny uznał apelację Z. D. za uzasadnioną i po myśli art. 386 § 1 kpc orzekł jak w wyroku.

(...)

1. (...)